

"Stajerc" izhaja vsaki nedeljki, datirani z dnevom poslednje nedelje.

Vrednost velja za Avstro-ogrsko K 50. vin. za celo letno kraljevino pa 8 kron; drugo inozemstvo se izdruži naročnino z oziroma na visokost postopek. Naročnino je plačati naprej. Posamezne naročnini se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravljivo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80 — za $\frac{1}{2}$ strani K 40 — za $\frac{1}{4}$ strani K 20 — za $\frac{1}{8}$ strani K 10 — za $\frac{1}{16}$ strani K 5 — za $\frac{1}{32}$ strani K 2.50 — za $\frac{1}{64}$ strani K 1. — Pri večkratnem oznamilu se cena primereno zniža.

Štev. 44.

V Ptuju v nedeljo dne 31. oktobra 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska

italijanski napadi v krvavih bojih zavrnjeni. — Ruski protisunki stavljeni. — Benetke bombardirane. — Valjevo naše. — Bulgari zavzeli Ūsküb in Knjaževac. — Avstro-ogrške, nemške in bolgarske čete združene.

Nebo se jasni! S ponosom gledamo lahko na uspehe naših armad. Taki uspehi morajo imeti končno zmago.

Dve važni vesti prinesel je zadnji teden: prvič vest, da se je po večnem grozovitem boju zopetni naval italijanov ob jekleni naši armadi razpršil. Pod naravnost neverjetnimi izgumenimi — Italijani so izgubili eno petino vseh porabljenih čet! — so zahrbtni izdajalci odšli nazaj v svoje postojanke, s krvavimi glavami, kot premaganci, obupani in prokljnjajoči blazno vojo vlado . . . Drugi velevažni dogodek se je podril na Balkanu. Razven cele vrste pomembnih zavzetij, pridobitev in zmag naših, nemških ter bolgarskih čet došla je vest, da so predaje straže avstrijsko-ogrško-nemške in bolgarske armade stopile v lotiko. S tem so odprte duri v orient! To je dogodek, pred katerim so se naši sovražniki najbolj bali. Kot ena železna vrsta stojimo zdaj od Severnega morja pa do Konstantinopla, ja do Azije in Afrike . . . S tem je tehtnica padla na našo stran in svet se bode tako preustrojil, kakor boderemo mi diktirali!

Tiste posamezne neutralne države, ki so dosegli cinciale semintja, pa si bodejo devetkrat

premislile, stopiti na stran potapljačih se naših sovražnikov. Kajti — kdor ni z nami, ta je proti nam!

Avstrijsko uradno poročilo od nedelje.

K. B. Dunaj, 24. oktobra. Uradno se razglasila:

Rusko bojišče. Pri Nowo Alekšiniezu pridobili smo zopet predvčerajnem izpraznjene visočine vzhodno od Lopuszna nazaj. Pri Czartorysku napreduje naš napad. Sovražnik bil je pri Komarowu vržen. V ostalem je položaj nespremenjen.

Italijansko bojišče. Splošna bitka ob Soči traja naprej. Včeraj razširili so se z brezprimerno ljutostjo peljani infanterijski boji tudi na goriško mostičje. Zopet so se napadi sovražnika povsod na trd nem odporu naše hrabre infanterije, ki je našla izborna oporo na močnem vplivu naših topov, izjavili pod grozovitim izgubami. Italijanski glavni napad spremjan je od napadov močnih sil proti tirolski fronti. Visoke planote Vielgereuth in Lafranu stojijo pod ljudim artiljerijskim ognjem. Več italijanskih divizij napada fronto v Dolomitah. Tukaj so bili včeraj in predvčerajnem po en napad na "Bambergerhaus", na Col di Lana in postojanko Tre Sassi, dva napada proti

Rufiedo in po štiri napadi na naše črete severno kraja Sielf ter v Popena dolini krvavo zavrnjeni. Ob koroški fronti so se vršili le arteljerijski boji in praske. V pokrajini Flitscha in Krna poskusil je sovražnik včeraj dopoldne še posamezne brezuspešne napade. Potem je boj ponehal. Protiv fronti Mrzlega vrha do tolminskega mostičja se obračajo še vedno obupni napori Italijanov. Zlasti visčina zapadno Santa Lucia bila je nepretrgano napadena. Alpinci so vsilili tukaj v mali kos fronte; krepki protinapad infanterijskih polkov 53 in 86 vrgel jih je v kratkem zopet van. Tudi v Sočinem oddelku, med tolminskim in goriškim mostičjem, kjer se je zlasti pri Plavi budo borilo, ni mogel sovražnik nikjer prodreti. Pred goriškim mostičjem so se izjavili že predvčerajnem razni napadi proti Monte Sabotinu. Včeraj pričele so po močni artiljerijski pripravi jako velike italijanske sile z napadom na to obvladujočo goro ter proti Osavija. Boj je šel semintja, trajal tudi ponoči naprej in je končal s tem, da so naše čete vse postojanke v trdnih lasti obdržale. Ob robu doberdobske planote traja bitka v oddelku med Mainizza in Monte dei sei Busi z nezmarjšano silo naprej. S svežimi močmi vedno nanovo pričeti napadi sovražnika izjavljali so se popolnoma. Lep mimogredoč se je posrečilo Italijanom, da pridejo v posa-

Schicht-Perilo — Bojno-perilo

Cenejši in najboljši način pranja:

Zamoči perilo nekoliko ur ali preko noči s pralnim praškom »Ženska hvala«. Peri tedaj daljše kakor obično. Samo malo mila — najboljše Schichtovo milo znamke »Jelen« — še je potrebno, da se najlepše perilo dobije.

Priščedjuje posel, čas, denar in milo.

Dobiva se povsodi!

Ominol je najboljše sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsodi!

Straschill'ova grenčica iz zelenjave povzroči moč in je vsled tega pri večjem telesnem naporu

mezne sprednje jarke. Naša infanterija, tako pridni inf. reg. št. 39 južno San Martina, pridobila je svoje postojanke v ročnem boju vedno zopet nazaj.

Južno-vzhodno bojišče. Armada generala pl. Kōveša sili sovražnika čez visočine severno od Arangjelovaca nazaj. Srbske zadnje čete, ki so se južno Slatine k napadu vstavile, bile so od naših bataljonov vržene. Na obeh straneh Morave prodriajoče nemške bojne sile zavzele so visočine južno Palanke in severno Petrovaca. Pri Orsovi prepolovljene bojne sile prepodile so sovražnika iz gorske pokrajine zapadno Kladova.

Bolgari prodri so čez Negotin in so prekoračili z severno od Knjaževaca napredujotimi silami srednji Timok.

Namestnik generalštavnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od nedelje.

K.-B. Berlin, 24. oktobra. (W.-B.) Iz vlikega glavnega stana se poroča:

Armada Hindenburga. Pri Domenešu izkrcane ruske sile šle so pred napadom nemških čet zopet na svoje barke. Severno-zapadno od Dünaburga vrgle so naše čete sovražnika pod velikimi izgubami zanj iz njegovih postojank in so vzele v naskoku Illuxt. Rusi so pustili 18 oficirjev, 2940 mož, 10 strojnih pušk in 1 metalca min v naši roki.

Armada Linsingen. Opotovani napadi proti naši postojanki južno od jezera Wygonowskoje bili so zavrnjeni. V protisunku vjeli smo 2 oficirjev in čez 300 mož. Zapadno od Czartoryska zavzeli smo sovražne postojanke pri Komarowu; mnogo russkih protinapadov bilo je zavrujenih. Vjeli smo 3 oficirjev in 458 mož.

Balkansko bojišče. OI armadne skupine feldmaršala Mackensa vrgla je armada Kōveš vzhodno Lukavice Srbe v južni smeri nazaj. Armada Gallwitz je pri Palanki južni breg Jasenice zavzela in bolj vzhodno linijo Răpinac proti deloma jako trdovratnemu odporu Šbov dosegla. Veliko število od naših čet pokopanih Šbov pusti sklepati na težke izgube sovražnik. Pri Orsovi je Donava prekoračena, visočina pri Slava Božja zavzeta; vjeli smo 3 oficirjev in 70 mož.

Armada generala Bojadjeva je v Pruhovi (ob Donavi) severno-vzhodno od Negotina neki ruski municipijski tabor zaplenila in napol Zaječarja. Knjaževaca zapadai breg Timoka zasedla.

Vrhovno armadno vodstvo.

Avstrijsko uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Dunaj, 25. oktobra. Uradno se danes razglaša:

Rusko bojišče. Napadi zapadno od Czartoryska se ugodno razvijajo. Sovražnika potiskamo vkljub ljetnemu odporu nazaj proti Styru. Včerajšnji plen v teh bojih: 2 oficirjev, 1000 mož vjetih, 4 strojne puške.

Italijansko bojišče. Bitka ob Soči traja naprej. Tudi na včerajnem dnevu, četrtem velikih infanterijskih bojev, so branitelji odbili vse italijanske napade, ki se niso že v ognju naše artiljerije izjavili, pod težkimi izgubami za sovražnika in so obdržali povsod svoje postojanke. Na tirolski fronti napadlo je več bataljonov naše obrambene čete na visoki planoti Vielgereuth, kakor vedno brez uspeha. Istotako so se izjavili sovražni napadi na Cima di Mezzodi, na Siefin v zgornji Rienz-dolini. Na Krnu bil je včeraj en napad, danes ponocni pa drugi zavrnjen. Tudi proti Mzlem vruhu ponesrečila sta se dva napada pod posebno težkimi izgubami za Italijane. Južno-vzhodno te gore vasilil je sovražnik v kratek kos jarka, bil je pa s protinapadom zopet vun vržen. Zopetni napad dveh alpinskih bataljonov izjavil se je v našem

neobhodno potrebna.

Zato jo se priporočati zlasti za turiste, lovce, vojake, romarje itd.

ognju. Ti sovražni oddelki bili so skoraj popolnoma uničeni. Pred tolminskim mostičjem obračali so se napadi večinoma proti našim postojankam na hrbitu zapadno Santa Lucia in pri Selu; vse so ostale v naši lasti. Oddelek pri Plavi stal je pod težkim topovskim ognjem. Zbiranje sovražnika pri Plavi bilo je od naše artiljerije razpršeno. Pri Zagori polastili so se Italijani čez dan nekega dela naših jarkov; ponoči smo jih zopet prepodili. Pred Monte Salatinom zadušil je naš artiljerijski ogenj včeraj dopoldne še en napad. Potem ni napravil nasprotnik nobenega resnega poskusa več, približati se črtam goriškega mostičja. Najljutješi so bili boji v severnem oddelku doberdobske planote, kjer so jako velike italijanske sile opetovano v mnogih napadale. Sprejete so bile vedno zopet z uničajočim ognjem, tako da je moral sovražnik v svoje obrame nazaj zbežati. Napad na naše postojanke vzhodno od Monfalcona imel je isto usodo, kakor vsi drugi napori Italijanov. Trst je bil včeraj popoldne od nekega italijanskega letalca obškan, ki je z metanjem bomb 2 prebivalca ubil, 12 pa ranil.

Južno-vzhodno bojišče. Avstro-ogrski konjenični oddelki zavzeli so Valjevo. Armada Kōveš bliže se v boju mestu Arangjelovac. Na obeh straneh Kolubare prodriajoče c. in kr. čete te armade napadajo visočine južno in južno zapadno od Lazarevaca; neki drugi avstro-ogrski armadni del vrgel je Srbe pri Ratari, 10 km južno-zapadno od Palanke. Nemške bojne sile vzele so v naskoku v veliko ljutostno branjene postojanke južno Palance in so pridobile Petrovac v dolini Mlave. Pri Orsovi prevožene čete silijo v gorovju vzhodno Klisure naprej. Sovražnik je zbežal in pustil puške ter strelivo ležati. Bolgari so v zadnjih dneh Timok od izvira do izliva na mnogoštevilnih tečkah prekoračili. Njih napadi na visočine levega brega ter na Zaječar, Knjaževac in Pirot napredujejo.

Namestnik generalštavnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od pondeljka.

K.-B. Berlin, 25. oktobra (W.-B.) Iz vlikega glavnega stana se poroča:

Armada Hindenburga. Južno od Kekkau (južno-vzhodno od Rige) zavrnili smo ruske napade. Število vjetih se je zvišalo na 22 oficirjev, 3705 mož, 12 strojnih pušk in 1 metalca min.

Armada Linsingen. Zapadno od Komarowa so avstro-ogrške čete v sovražne postojanke v širokosti 4 in pol km vslile.

Balkansko bojišče. Pri Višegradu je pridobljeno mostičje razširjeno. Zapadno Kolubare zavzeli smo prehode Tamnave. Armada Kōveš dosegla je splošno črto Lazarevac severno od Arangjelovaca-Rabrova. Armada Gallwitz je južno Jasenice obvladujoče visočine vzhodno od Baničine naskočila, zavzela v dolini Morave v ljetih bojih Dol. Lividico in Zabari ter je došla vzhodno do čete Prešedna-Petrovac-Mjelnic. V dolini Peka zasedli smo visočine zapadno od Kučeva. Pri Orsovi prodriajoče čete vslile so bolj proti jugu in so s svojim levim krilom dosegle Sib

ob Donavi. — Bolgarska armada generala Bojadjeva zavzela je visočino med viškom Drenova glava in Mirkovac (20 km severno od Pirot).

Vrhovno armadno vodstvo.

Avstrijsko uradno poročilo od torka.

K.-B. Dunaj, 26. oktobra. — Uradno se danes razglaša:

Rusko bojišče. Južno-zapadno od Czartoryska boreče se c. in k. čete zavrnile so več napadov russkih strelskih divizij; pri tem so vjele 2 oficirjev in 500 mož ter zavrnile eno strojno puško. Nemški regimenti vrgli so sovražnika na obeh straneh od severozapada v Czartorysk vodča ceste. Skupno pustili so Rusi v tem prostoru včeraj 4 oficirje, 1450 mož in 10 strojnih pušk v rokah zaveznikov.

Italijansko bojišče. Včerajšni bojni dan potekel je v razmerju s prejšnjimi na fronti doberdobske planote mirnejše. Nasproti pa se je za naše postojanke pri goriškem in tolminskem mostičju ter v oddelku severno Tolmina in Krna zopet izredno ljuto berilo. Vsi ti boji končali so s polnim neuspehom napadajočega sovražnika. Na Krnu izjavili so se tri napadi Italijanov v našem ognju. Pred Mzlim v hornem ponesrečil se je neki sovražni ponosni napad. Proti tolminskemu mostičju pripravljal je popoldne posebno živahn artiljerijski ogenj nove napade močnih sil. Pozno zvečer odbile so naše čete enega teh napadov na visočino zapadno od Sante Lucie, danes zjutraj druge proti postojanki severno od Kozarsce, ki je vodil do ročnega boja, to pa pod najtežjimi izgubami za sovražnika. Prostor od Desola stal je pod trajnim ognjem. Slabotni italijanski napad proti Zagori bil jabolko zavrnjen. Monte Sabotino, pred katerim so izgubili Italijani v zadnjih dneh najmanje 2500 mož, ni bil včeraj več napaden, pač pa ga je italij. artiljerija tisto obstreljevala. Moogoštevilne granate padle so tudi v južni del Gorce. Zvečer so napadle, kako sovražne čete Podgorške visočine; pomagalo jim ni nič, da so porabljale bombe s strupenimi plini; bile so kravno zavrnjene. Včeraj se je zamoglo izgube Italijanov pri njih napadih na doberdobske planote deloma pregledati. Tako leži pred fronto enega naših inf. regimentov 3000 sovražnikov mrljev. Ob tirolski fronti zavrnili so branitelji Lafraun-postojanke neki napad italijanskega 116. infanterijskega regimenta.

Južno-vzhodno bojišče. Vzhodno od Višegrade prodriajoče avstro-ogrške boje sile vrgle so sovražnika nazaj na mejo. Med nasproti nahajali so se poleg srbskih tudi črnogorski bataljoni. V severno-zapadnem kotu Srbije nastopivše c. in kr. čete armade generala Kōveša bližajo se zgorji Kolubari in od Šbov pred našo konjenico izpraznjenu mestu Valjevo. Od Obrenovaca južno poslane avstro-ogrške divizije iztrgale so nasprotniku po hudi bojih močne visočinske postojanke južno in južno vzhodno od Lazarevaca. Čete pograle so sovražnika čez Arangjelovac nazaj. V Topolu in na visočini vzhodno stojijo naše čete v boju. Na obeh straneh Morave prodriajoče nemške armade po-

Monastir.

Reuterjeva pisarna razširila je vest, da so se diplomatski zastopniki v Nišu preseili v Monastir, kamor je odšel tudi del srbskega zunanjega urada, vse narodni arhivi in srbska nacionalna banka. Bržkone je tudi že srbska vlada odšla iz Niša, pred katerim se bodoje kmalu bolgarske čete pojavile. Prinašamo ob tej priliki sliko mesta Monastir, ki je nekako zadnje zavetišče Srbov.

Monastir

nerala skoma 0 km tvo. vne se so se visočin severno od Rase, kraja Larkovac in drugih srbskih postojank južno od Petrovaca. Gorovsko ozemlje obdobje Klisure je večinoma od sovražnika očisteno. Dobili smo tukaj tri od Srbov zavlečene topove, med njimi enega težkega.

Namestnik generalštabnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od srede.

K. B. Berlin, 27. oktobra. (W. B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Arma da Hindenburga. Južno od A beli-Dünaburga vsilile so naše čete v pokrajini Tymšany v dveh kilometrih širokosti v sovražno postojanko; vjeli so 6 oficirjev, 450 mož in zaplenili 1 strojno puško ter 2 metalca min.

Balkansko bojišče. Armade generalov Kōveš in Gallwitz so sovražnika povsod, kjer se je vstavil, vrgle. Z glavnimi silami se je doseglo črto Valjevo-Moravci-Topolka, vzhodno Vesenico, Raco in na obeh straneh Svilajna Resavo prekoračilo. V dolini Pek je Neresnica zavzeta. Južno od Orsove prodirače sile zaplenile so v Kladovcu 12 težkih topov. V Ljubicevni (ob Donavi) napravilo se je potom oficirskega patrolja neposredno zvezo z armado generala Bojadjeva. Desno krilo te armade sledi nasprotiku od Negotina v severno-zapadni in južno-zapadni smeri.

Vrhovno armadno vodstvo.

Ogromne Italijanske izgube.

Iz Milana se poroča: List „Socijalistične vesti“ poroča, da so italijanske izgube dosegle grozovito velikost. Švicarski listi pravijo, da je več kot ena petina ($\frac{1}{5}$) vseh za naskok proti avstro-ogrskim četam porabljenih italijanskih vojakov padla. (Italijanski bahači so v prvem času vojne kričali, da bodojo v par dneh imeli Gorico, Trst in Polo. Dosej nimajo niti Gorice. Pa ko bi polentariji imeli tudi Gorico in Trst, bi njih velikanske izgube ne stale v nobenem razmerju z doseženim dobičkom. Pot v Ljubljano, Gradec in na Dunaj bi jim bila še vedno stokrat zaprta. Dosej pa niti Gorice nimajo; niti pedi zemlje niso sami zavzeli. Ves dobiček laških izdajalskih brigantov so — nešteti mrtvi in ranjeni! Op. ur.)

Zračni napad na Benetke.

K. B. Dunaj, 27. oktobra. Uradno se razblašča:

Dne 24. oktobra popoldne metal je neki italijanski letalec bombe na mesto Trst; brez da bi napravil materialno škodo, ubil je 3 prebivalce in jih več ranil. Ta obisk povrnili so par ur pozneje naši mornariški letalci v Benetkah, kjer so od pol 11. ure ponoči do 1. ure zjutraj arzenal, električno centralo, kolodvor, trdnjave in druge vojaške stavbe izdatno tesnešno z bombami srednjega in težkega kalibra obmetali in mnogočetvilen požare povzročili.

Drugo jutro ob 8 uri napadlo je Benetke z opet brodovje mornariških letalcev; v Benetkah je divjal še od ponočnega obmetavanja povzročeni požar. Razven preje naštetih poslopij se je zdaj tudi poslojja za letala in vojne ladje tesnešno obmetavalo. Slabotni poskusi dveh sovražnih letalcev, motiti našo podjetje, bili so z našim puškinim ognjem v najkrajšem času prečeni. Pri obeh podjetjih bili so naši letalci od močne artiljerije ljuto, ali popolnoma tesnešno obstrelevani. Vsi so se vrnili nepoškodovani.

Poveljništvo mornarice.

344.000 kvadratnih kilometrov Rusije zasedenih.

Posebni poročevalci lista „Journal de Genève“ poroča, da so Rusi v zadnjem času med boji v Wolhyniji izredno velike množine amerikanskega streliva, strojnih pušk in topov izgubili; zato je izdal rusko armadno vrhovno poveljstvo strogo povelje, da se naj v bodoče

vsako kanono do najskrajnejšega brani. Ruska ofenziva v Wolhyniji je že vstavljen, ker so imeli Rusi naravnost velikanske izgube.

Odgveznikov (avstro-ogrskih in nemških čet) zasedeno rusko ozemlje obsega okoli 344.000 kvadratnih kilometrov.

Italijanski poštni parnik potopljen.

K. B. Pariz, 25. oktobra. List „Matin“ poroča iz Salonika: Italijanski poštni parnik „Scilla“ bil je v Egejskem morju od nekega podmorskega čolna potopljen.

Bulgari so zavzeli Ūskub Skopje.

K. B. Sofija, 23. oktobra. Bulgarsko uradno poročilo od 22. t. m. pravi:

V dolini Timoka so naše čete med Knjaževacem in Zaječarjem prešle na levi breg. Za mesto Knjaževac se bjejo boji. V Makedoniji so naše čete po ljutem boju največji del mesta Ūskub (Skopje) zasedle. Na ostalih frontah nadaljujejo naše čete nespremenjeno svojo ofenzivo.

K. B. Sofija, 23. oktobra zvečer. Uradno se razblašča:

Bulgarske čete so Ūskub popolnoma zavzele.

* * *

Zavzetje mesta Ūskub je največjega pomembnega za nadaljnje boje proti Srbiji. S tem je tudi zveza zpadne Srbije z jugom konečno pretrgana. V Ūskubu se podvoji železnica, ki vodi iz Salonika proti severu. Vzhodno njeni krilo gre čez Niš v Belgrad in Semendriju, drugo pa v Pristino in Mitrovico. Zadnjo upanje sovražnikov, da bi poslali Schom pomoc čez Ūskub in Pristino, je padlo torej v vodo. Srbija je zauščena in hiti svojem koncu nasproti.

Težki nemiri po celi Rusiji.

Zasebna poročila iz Stockholma pravijo, da so izbruhnili po vsej Rusiji težki nemiri. V Peterburški državni tiskarni našlo se je, kakor poročajo iz Helsingforšča, prepovedane proklamacije in se jih je zaplenilo. V Peterburgu se je več oseb zaradi velenj z obesilo.

Nemški parnik „Prinz Adalbert“ potopljen.

K. B. Berlin, 25. oktobra (W. B.) Dne 23. t. m. bila je velika križarka „Prinz Adalbert“ z dvema streloma nekega sovražnega podmorskega čolna pri Libavi potopljena. Žal, da se je zamoglo le malo del posadke parnika rešiti.

* * *
Križarka „Prinz Adalbert“ bila je 1. 1901 zgrajena. Imela je 9000 ton, 21 morskih milj hitrosti, 26 kanonov in 591 mož posadke.

Sef generalnega štaba mornarice.

Angleški parnik potopljen.

K. B. Berlin, 25. oktobra. Poročevalec Wolffovega urada v Atenah poroča: Takajni listi poročajo, da je bil angleški transportni parnik „Markett“ s 1000 angleškimi vojaki strelivom in bolniškim strežnikom na krovu, pri Tsageti na južno-vzhodnem obrežju pristanišča Salonički potopljen. 83 mož se je rešilo. (Torej je s posadko parnika gotovo več kot 1000 Angležev utonilo. To je hud udarec za Angleže, ki pravijo, da so „vladarji“ morja. Op. ur.)

Proti pečenju pogać

se je v zadnjem času mnogo nastopalo. Po strokovnjaškem naziranju je pa ravno sedaj, ko je za glavo prebivalstva

določena le omejena množina moke, izdelovanje ednakostavnih, na sladkorju bogatih pogać priporočati, ker je sladkor, ki ga imamo v obilici, ne samo najboljše nadomestilo za pomanjkujočo mast v izreji, marveč je z ozirom na redilno vrednost celo cenejši nego fina moka. Pečite torej pogać po

dr. Oetkerjevih receptih, dajajte nadalje svojim otrokom vsak dan take redilne in delikatne puddinge iz dr. Oetkerjevega pudding-praška z mlekom in sladkorjem. Recepti za vojne meneate jedi in pekarje zastonj po dr. A. Oetkerju, Baden pri Dunaju, fabrika redilnih sredstev.

Zopet angležki parnik potopljen.

K. B. Köl n, 25. oktobra. „Kölner Zeitung“ poroča od holandske meje: Dne 20. t. m. bila je neka angležka transportna ladja pri otoku Wight od nekega nemškega podmorskega čolna torpedirana. Parnik vlegel se je na stran in se potopil. Mnoho vojakov skočilo je čez krov.

Kako bi se zamogla srbska armada rešiti?

Švicarska sodba o brezupnem po ložaju Srbije.

K.-B. Basel, 24. oktobra. List „Baseler Nachrichten“ govorji v uvodniku o možnosti, kako bi zamogla četverozvezja Srbom pomagati. List pravi, da preostaja edino še enkratni poskus, premagati Dardanele. Potem nadaljuje: Seveda, tak poskus bi hrabre srbske zaveznike zapustil za dobo vojne. To bi bilo razburljivo za vsak človeški čut. Mali kmetski narod je prinesel za stvar četverozvezje tako grozovite žrtve, da se ne more razumeti, ako bi se ga sedaj brez pomoci pustilo. Hitro in popolno odhajanje četverozvezja bi dovolilo srbski armadi vsaj to, da se častno uda. Izpolnila je vedno svojo dolžnost; od nje zahtevati, da naj boj nadaljuje, dokler sploh nim a nobenih mož več, šlo bi predaleč. Da se srbske junaka pesni pojde, mora se imeti tudi Srbov. Politično stvar Srbije naj četverozvezje pri mirnem kongresu zastopa. (Z drugo besedo povestano: Nepristranski ljudje čutijo, da je položaj Srbije o b u p n i. In tudi mi, ki smo gotovo sovražniki dežele kraljemorilcev, priznavamo radi, da je srbska armada hrabra. Padla bode pa do zadnjega moža, ako se pravčasno nam in našim zaveznikom ne uda Angleži in Rusi so torej pravi krvniki srbskega naroda! Op. ur.)

Žito iz Rumunske.

U.-K.-B. Budimpešta, 25. oktobra. Akcijska družba vojnih produktov razglaša, da sprejema zdaj tudi naznanila glede onih množin žita, ki so jih domače firme preje pridobile in se nahajajo danes še na Rumunskem.

Od bolgarskih bojev.

Prinašamo mali zemljevid onih pokrajiny v Makedoniji, ki so precej važne za sedanje boje

Bolgarov proti Srbom in njih zaveznikom. Z ozirom na uradna poročila bode cenjenim čitaljem ta zemljevid gotovo dobro služil.

Pisma iz bojnega polja.

Sin ptujskega trgovca in člana „Štajerčevega“ odbora g. Leopolda Slawitsch pisal je te dni svojemu očetu zanimivo pismo, v katerem pravi m. dr.:

„Pri Belgradu“, 21. okt. 1915. . . Mi smo dne 10. oktobra ob 11. uri ponoči v Belgrad došli. Dobili smo kvartir v nekem salonu in smo seveda krasno spali. Srbi so po kratkem boju pobegnili. Belgrad izgleda grozovito, popolnoma razstreljen, oplenjen, razbit, z eno besedo: grozovito . . . Dne 15. t. m. zvečer smo zopet od Belgrada odšli naprej proti jugu. Vreme je jako slabo, mrzlo in ojster veter. Dne 16. t. m.

prišel sem prvič v ogenj. Bil sem v strelskej jarku. Tu se nauči človek moliti, ko gleda smrti v oči. Grozno ednostavno!

Srbi vedno nazadujejo, po dnevu streljajo, ponoči pa nazadujejo. Mi spimo vedno na sami mokri zemlji; pa sem hvala Bogu še zdrav.

So pač grozne štrapace. Bog daj, da bi vojna kmalu konec vzela! Pisati Vam ne morem mnogo. Veliki marši od 10 do 12 ur; kadar kam pride, pademo na tla in spimo. Časa je tako malo. Hvala Bogu, da imamo doslej še malo i z g u b. Srbi pa imajo v e l i k e i z g u b e. Mi se borimo z Nemci ramo ob rameni. Zdaj stojimo okoli 40 kilometrov južno od Belgrada na neki žezelešnici progi in cesti, ki vodi v Kragujevac. Predvčerajnem eksplodirala je neka granata 10 korakov od mene v gozd; bil sem popolnoma omamljen in sem se tresel na vseh udih. Kako te ekrazitne granate življajo, kadar letijo skozi zrak. Je pač grozna smrtna muzika! Vse to popisujem le površno, kajti potreboval bi 10 pisem, da bi vse popisal. Bog daj, da ostanem pri življenu. V smrtni nevarnosti smo vsak dan; enkrat kakšna granata, potem zopet sovražna patrulja, komitadži, itd. Vedno se mora z nabasanim revolverjem okoli hoditi. Predvčerajnem bi me bili Srbi kmalu vjeli, to pa ponobič ob 2. uri. Ali zbil sem se skozi . . . „Štajerca“ dobivam redno.

Pozdrave itd.

Tvoj hvaležni sin.

Zakopani zakladi.

Sempatija beremo, da sta pri podiranju strega poslopja ali pri prekopavanju zemljišča delavčeva lopata ali kmetov plug razgrnila stare posode, ki so se iz nje vsuli zlati in srebreni novci starega kova. Pred mnogimi leti so preplašeni ljudje zazidali ali zakopali zaklad, da ga v vojnih časih skrijejo plenečim četam sovražnih vojščakov. — Sami so morebiti pod mečem ali vsled bolezni poginili, posoda z zakladom pa je ostala cela ter je izstula svojo vsebino tujim najditeljem v naročje, ker o prejšnjih pravih lastnikih ni ne sluha ne duha več.

Casi so se spremenili, ne pa tudi ljudje. — Dobili smo velik razsežen in preskušen sestav denarstva in kredita, ki je varnejši, kakor luknja v zidovih ali jama v zemlji in ki vrhu tega tudi donaša večji dobiček. Kdor hoče spraviti svoj denar na varno, ima na razpolago Raiffeisenovke hranilnice, poštno hranilnico in bančna hranilnica. Tu ni denar samo na varnem, temveč donaša tudi pridno obresti, se množi ter se pretvarja v rokah teh zavodov z dajanjem kredita in posojil v nove gospodarske vrednosti. Na ta način oploja gospodarstvo, dočim je drugače brez vsake koristi. Poštne hranilnici ali banki zaupani denar ostane lastniku na razpolago. Ščekom ali plačilnim nalogom ga lahko vodi ali nakaže, kamar hoče. Banka ali hranilnica mu je za njegovo vlogo odgovorna in jamči zanjo, on sam pa ostane vedno njen gospodar.

In vendar se dobe še ljudje, ki svoj denar v lonce zakopavajo, kakor so delali njih pradeci v tridesetletni vojni. Ne vidijo, da poteka tudi v vojni gospodarsko življeno naprej. Svetovna vojna je uničila mnogo eksistenc, ravno toliko pa jih je tudi zgradila, marsikater obrt je ustavila, mnogo obrtv pa poživila in pospešila. Mnoga velikega in malega premoženja je nanovo nastalo, še več premoženja, kar ga je bilo že pred vojno, je ostalo nedotaknjene. Kam je šel ta denar? V hranilnice in banke, ki vse izkazujejo naraščajoče vloge. Porabil se je za podpisovanje vojnega posojila, nakupili so se že njim drugi vrednostni papirji, marsikateri si je izboljšal z melijoracijami svojo zemljiško posest, ali pa je plačal svoje dolgo. Del denarja pa, kar ga je bilo pridobljenega vsled vojne ali povodom vojne odtegnjenega svojemu dosedanjemu namenu in vnovčenega, ni šlo po tej poti, temveč je ostalo pri svojih posestnikih. Ti so zlato zaprli, bankovce poskrili, da celo srebro, in nikel so nagrabili ter ga zaprli. Zlato se sedaj sveti v nogavicah, bankovci leže med skladnicami perila, srebro leži na dnu škrinj, brez obresti in brez porabe. Niti oklic države, ki je

izdala v obrambo svojih mej vojno posojilo, niti obljubljene obresti hranilnic in bank niso mogli po rostiti teh zakopanih in skritih zakladov in njih zapora. Ti ljudje najbrže misijo, da na ta način najvarneje spravijo svoj denar ter ga varujejo nevarnosti, zmanjšanja in izgube.

Ravno nasprotno pa je prav.

Izkupne prejšnjih časov dokazujejo, kolikor so bili taki nabrani zakladi ugrabljeni, ali da jih je uničil ogenj ali miši, ali da so ostali pozabljeni v svojih skrivališčih. Ko so prišli zopet na dan, so bili novci že davno preklicani, dolžnost, zamenjati bankovce, je prenehala, in skrbno varovani zaklad se je sprremenil v kopice manjvredne kovine in makulture.

Lahko bi še umeli, ako grabijo gotovino ljudje, ki menijo, da morajo biti pripravljeni na hiter beg! Toda ozemlje monarhije je danes izvzemši majhnega obmejnega pasu, odščeno sovražnika, čvrste, vojne in zmag vajene čete se upirajo sovražniku, naše čete stoje globoko v notrajnosti ruske države.

Proč torej s tem bedastim strahom in s pomisleki! Zadržavanje denarja in plačilnih sredstev posamezniku prav nič ne koristi, ovira pa promet; posestnik vzame obreste, povrzoča posmanjka drobiža in s tem težave v vsekajnjem življenu. Skrivjanje denarja pa je vrhutega skrajno nepatriotično in neznačajno. Dobrotu posameznika je danes nelodljivo zvezan z dobrobitjem države. Samo, če zmaga država, se bo skupnosti in posamezniku dobro godilo. Vdanost državi je edino sredstvo, da se zagotovi bodoča sreča. Torej, na dan s skritim denarjem in durnim papirjem!

Vsak, kdor ima veljavnih zlatih novcev, naj jih prinese k avstro-ogrski banki ali k državnim zamenjalnim uradom! Ne kot žrtev, kajti zanje dobi bankovce v nominalni vrednosti, temveč da izpolni patriotično dolžnost; kdor si hoči ohraniti spomin na težke čase svetovne vojne, temu se lahko da potrdilo, da je prostovoljno izročil svoje zlatnine.

Srebreni in niklasti denar v promet!

Kdor je nabral srebrenega ali niklastega denarja in ga shranjuje, naj ga spravi zopet v promet; ponese naj ga k najbližnjemu poštnemu uradu, ali naj plača z njim, ako ima plačila. S tem ne dopriene nobene žrtev, kajti kovan denar mu niti za trohico ne koristi velik bankovec. Ravna kakor pošten človek, ki mu veleva vest, da naj vse opusti, kar bi utegnilo v teh časih na kakršen način si bodi oratij javno življeno. Pomanjkanje drobiža pa je gotovo velika ovira.

Ne skrivajte bankovcev!

Kdor ima večje zneske v papirnem denarju, ki zanje trenotno ali v bližnjem času nima potrebe, naj kupi vojno posojilo, ali pa plača dolgo, ali naj naloži svoj denar v poštne hranilnici, v Raiffeisenovki, hranilnici, banki.

Njegov denar ne bo samo njemu samemu donašal obreste, temveč tudi koristil narodnemu gospodarstvu, skupnosti.

Iznebi pa se tudi skribi, kako naj varno shraniti svojo lastnino. Poštne hranilnice, hranilnice in drugi kreditni zavodi sprejemajo brezplačno vojno posojilo v shrambo. Pri vložilih knjižicah se lahko zavarujemo napram tatvini, aka si izberemo posebno geslo, ki je samo lastniku in denarnemu zavodu znano. Tat, ki ne pozna gesla, ne dobi izplačanega denarja, denar ostane ohranjen pravemu lastniku.

Vse te ugodnosti zamudimo, ako nabiramo gotovino in se od nje nočemo ločiti.

Na tisoče jih odkoraka vsak teden, zapuste ženo in otroke, poklic, rodbino in posestvo, da preljijo svojo kri za domovino! In naj li se spričo tega še dobe ljudje, ki se ne morejo ločiti od svojih zlataikov, srebrnikov in papirnatih denarjev, četudi jim ločitev ne primata izgube, temveč dobiček na obresti in večjo varnost?

Prebivalstvo, ki je pri tolikih prilikah dokazalo svojo zdravo pamet, patriotično mišljenje in smisel za skupnost, za edini pravi odgovor na to vprašanje ne bo v zadregi!